

VERSLAG

statencommissie

Conceptverslag van de openbare vergadering van de **commissie Ruimte** van 15 januari 2016 van 9.05 tot 12.45 uur te Middelburg.

Voorzitter:	J.L. Kool-Blokland
Aanwezig zijn de leden:	C. van Beveren, V. Bosch, J.J. van Burg, M.J. Faasse, A.J. Geluk, J.W. van Hage, N. Heerkens, A.A.M. van Haperen, C.V.A. Kooman, G.C.J. Minderhoud, M. Rijksen-Blok, J.L.A.M. Roozen, R. Ruissen, R.A.J. Schonis, S.H.J. Tuinder, J. de Visser en A.M. de Weert
Tevens zijn aanwezig:	A.J. van der Maas, B.J. de Reu en C.M.M. Schönknecht-Vermeulen (GS), N.J.H. Elshof en L.J.M. Engelbert (RM), J.C. Wedts de Swart (UITV) en A.C. van Wallenburg (commissiegriffier)
Afwezig zijn de leden:	G. van den Berg, P. van Dijk, B. Erbisim en G. van Unen

---

1. **Opening en mededelingen van de voorzitter**

De voorzitter meldt de berichten van verhindering. Zij inventariseert of de commissie prijs stelt op een natuurexcursie op Schouwen-Duiveland met de terreinbeheerders op 27 mei 2016. Het programma omvat een dagdeel en is eind april beschikbaar. De commissie kan via de commissiegriffier aanvullende besprekonderwerpen aandragen. In de commissie van 18 maart zal een informatieve presentatie worden verzorgd namens het Nationaal Park Oosterschelde.

Conclusie: de commissie stemt in met de voorgestelde activiteiten.

2. **Vaststellen agenda**

De voorzitter meldt twee nagekomen brieven, t.w. brief GS van 12 januari 2016 aan ministerie EZ over 380kV hoogspanningsverbinding en een brief van de Zeeuwse Milieufederatie m.b.t. hetzelfde onderwerpen. Ze stelt voor beide brieven toe te voegen aan de agenda en te betrekken bij agendapunt 10. Een vertegenwoordiging vanuit het ministerie van Economische Zaken en TenneT is vanaf 11.00 uur aanwezig voor het geven van een toelichting op de rijksplannen.

Conclusie: de agenda wordt met deze aanvulling vastgesteld.

3. **Informatie-uitwisseling d.w.z.**

Mededelingen van gedeputeerden:

Mevrouw Schönknecht (GS) zegt dat de Tweede Kamer de nieuwe Natuurwet heeft aangenomen. De provincie bereidt de provinciale implementatie van de wet voor. De betekenis en het implementatieproces licht zij nader toe tijdens een informatiebijeenkomst voor PS op 29 januari a.s..

Ze geeft een korte terugkoppeling van de eerste publieksbijeenkomst provinciale Natuurvisie van 14 januari. Er is veel input ontvangen. Er volgen nog twee publieksbijeenkomsten.

Noot via commissiegriffier: *De bijeenkomsten zijn openbaar toegankelijk, ook voor de pers. De avonden zijn aangekondigd in alle huis-aan-huisbladen in Zeeland, in de PZC en op de website en facebookpagina van de Provincie.*

Mevrouw Schönknecht (GS) attendeert de commissie op ingekomen stuk t.k.n., brief AB Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta van 8 december 2015 met vastgestelde begrotingswijzigingen 2015 en 2016 van het 'schap'. Per abuis heeft de commissie van deze begrotingswijzigingen niet eerder kennis kunnen nemen. Zij stelt voor de brief alsnog te agenderen voor de discussiebijeenkomst van 29 januari over de governancestructuur van het NR-schap. Doel is dan te bepalen of namens PS alsnog een zienswijze moet worden voorbereid. In de uitnodiging voor deze bijeenkomst zal de brief van het AB expliciet vermeld worden, evenals het beleidsprogramma Zicht op Grevelingen 2. Tot slot deelt de gedeputeerde de actualiteiten m.b.t. hotspot Breskens en Natuurpakket Westerschelde. De informatie komt snel naar PS toe. De gerechtelijke uitspraak m.b.t. onteigening in dossier NPW is zes weken opgeschort. Ze attendeert op de NPO-uitzending van de film 'Onder de oppervlakte' van Digna Sinke en meldt actualiteiten o.a. over het Zwin-dossier.

De heer De Reu (GS) geeft een mondelinge terugkoppeling op commissietoezegging 15, over uitkomsten overleg van 16 november jl. met betrokken partijen over vermeende geluidsoverlast scheepswerf Reimerswaal. Er is geen overeenstemming bereikt. In 2017 vertrekt de scheepswerf naar Sloehaven.

Uitvoering van de milieuwetgeving geschiedt door de RUD. N.a.v. vragen en een motie van GL over vaarend ontgassen meldt hij dat Zeeland zich heeft aangesloten bij een onderzoek naar ontgassen met provincies Noord-Holland, Utrecht en Gelderland. De onderzoeksuitkomsten zal hij t.z.t. delen met PS.

Vragen van commissieleden over het nieuws van de dag:

De heer Schonis (D66) oppert, n.a.v. een artikel in de PZC over het aantal Zeeuwse oplaadpunten voor elektrische auto's, de ontwikkeling van zgn. ZEPs, t.w. Zeeuwse ElectriciteitsoplaadPunten. Willen GS dit idee verder uitrollen i.o.m. gemeenten?

De heer Van der Maas (GS) duidt dat dit onderwerp in het nieuwe mobiliteitsplan verder wordt uitgewerkt. Het plan hoort thuis in de commissie Economie.

Andere vragen van commissieleden over onderwerpen die niet op de agenda staan:

De heer Van Haperen (PvdA) uit, n.a.v. de beantwoording van art. 44 vragen over Yellowtail Kingfish, de zorgen van zijn fractie over het open polderlandschap tussen Colijnsplaat en Kats nu daar gesproken wordt over de nieuwvestiging van grootschalige industriële aquacultuur. Hoe verhoudt zich dat tot het Omgevingsplan? Hij specificceert zijn vragen.

Mevrouw Schönknecht (GS) stelt dat de vestiging van Yellowtail Kingfish past in het provinciale Omgevingsbeleid. In het beoogde (cluster-)gebied is een zoutwaterleiding aanwezig. De provincie heeft destijds via een zienswijze aandacht gevraagd voor de landschappelijke inpassing van het plan. Zij duidt de betreffende kaders in het Omgevingsplan en licht die toe. De conclusie is dat alle drie vestigingsvormen, zoals de heer Van Haperen die heeft benoemd, in gebieden mogelijk zijn. De sector aquacultuur zit in een experimentele fase; om die reden is in het Omgevingsplan 2012-2018 stimulerend beleid opgenomen. Die afspraken gelden. Ze nodigt de heer Van Haperen (PvdA) uit op een ander moment door te praten over definiëring van begrippen. **Deze uitnodiging geldt ook voor de GL-fractie.**

De voorzitter vraagt om de uitkomsten van dat gesprek ook terug te koppelen aan de commissie.

4. **Gelegenheid om in te spreken**

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

5. **Statenvoorstel Kadernota provinciaal grondbeleid en vastgoed - UITV-031**

De heer Minderhoud (PvZ) is positief over de nota en het voorstel. Inzet van dwingende instrumenten als voorkeursrecht en onteigening wrikt met eerdere afspraken. Hij vraagt waarborgen om de voorgaande beleidsafspraken hierover sec toe te passen. V.w.b. onteigening verwijst hij naar de werkwijze van het Waterschap; gronden worden door het schap minnelijk verworven. Hij roept op de oppervlakte van de provinciale grondportefeuille te verruimen; 1% van het totale provinciale areaal is krap.

Mevrouw Tuinder (SP) vindt het uitgangspunt vrijwilligheid bij grondverwerving een belangrijke voorwaarde. Wanneer geldt het instrument onteigening? Zij bepleit een actieve regisseursrol en vraagt dit op te nemen in de nota. In het schema staat een kader 'taken t.a.v. gebiedsregie niet invullen'; wat betekent dit? Heeft het nieuwe grondbeleid gevolgen voor de gebiedscoördinatoren? Hoe is de systematiek van POP3-gelden?

De heer Van Haperen (PvdA) merkt op dat sprake is van een omslag in het provinciaal grondbeleid, het accent verschuift van landelijk naar stedelijk gebied. Hij mist een verkenning van nieuwe mogelijkheden. Hoe zijn de verschillende bevoegdheden m.b.t. grondbeleid geregeld? Hij bepleit die kaders op te nemen in de nota. Hoe krijgt de samenwerking met andere partijen, zoals Waterschap en Rijkswaterstaat, gestalte? Is straks sprake van één kavelruilbureau? Hij is voor een provinciale regisseursrol in het stedelijk gebied, waarbij de provincie de gemeenten niet voor de voeten loopt maar expertise inbrengt.

De heer Van Beveren (CDA) vraagt of realisatie van het Natuurnetwerk van 1600ha echt nodig is. Wat zijn de consequenties indien die opgave in een lager tempo gerealiseerd wordt? Wat is het nut en wat zijn de grenzen van het aanleggen van een bestemmingsreserve; uiteindelijk gaat het t.l.v. de algemene middelen.

De heer Ruissen (VVD) vindt dat het gebruik van de termen 'provinciale regisseursrol' en 'facilitaire invulling' conflicteren. Hij vraagt verduidelijking. Maak in de beleidsnota duidelijk wie secundair verantwoordelijk is voor het stedelijk gebied.

De heer De Visser (SGP) onderschrijft de opmerkingen van de heer Van Beveren. Hij oppert een begrenzing aan te brengen in de groundbankvoorraden; neem bij overschrijding van 3,75% van de grondvoorraad het meerdere op als bestemmingsreserve. Kan de groundbank deels worden gespiegeld aan het aantal (voorziene) projecten? Over hoeveel niet-taakgebonden gebouwen beschikt de provincie en hoe courant zijn die? Wanneer is de nieuwe Omgevingswet van kracht en is de provincie daarop voorbereid? Hij bepleit een actievere inzet van de regeling Provinciaal Impuls Wonen. Kan de provinciale vastgoedtak zichzelf bedruipen?

De heer Schonis (D66) is voor een actievere provinciale rol bij de verstedelijkingsopgave. Hij verwijst naar grote projecten als Waterdunen en Perkpolder; hoe houden PS zicht op commerciële risico's, sturing en controle bij afsplitsing van het grondbedrijf. N.a.v. pag. 23, financiële kaders groundbank en heroverwegingsoperatie begroting 2017, ontvangt hij graag een visie van GS.

Mevrouw Schönknecht (GS) benadrukt dat voor 80% van de natuuropgave in Zeeland gronden o.b.v. vrijwilligheid zijn verworven. Alleen in het alleruiterste geval zal het middel grondonteigening ingezet worden; om die reden moet dit middel wel in de instrumentenkoffer zitten. Ze schetst de prijsmethodiek aankoop/verkoop gronden en de betekenis ervan voor de algemene reserve. Zij is ingenomen met de suggestie van de heer De Visser, t.a.v. hanteren begrenzing grondvoorraad op 3,75%. Het Waterschap is met de Provincie lid van het Kavelruilbureau. De Omgevingswet treedt vermoedelijk 2018 in werking. Er ligt een gemeentelijke opgave; provinciale knowhow kan daarbij faciliterend ingezet worden. Zij schetst de subsidiemogelijkheden vanuit POP3. Er zijn geen wijzigingen v.w.b. de inzet van onafhankelijke gebiedscoördinatoren. De provincie beschikt met de komst van DLG-medewerkers in het Kavelruilbureau over extra kennis en expertise; in de beleidsnota grondbeleid kan de verstedelijkingsopgave nader beschreven worden. GS is bevoegd gezag voor transacties. PS oefenen controle uit via de jaarrekening. De bevoegdheidsverdeling kan worden vermeld in de beleidsnota. De verwervingsopgave grond tot 2027 is afhankelijk van de opgave uit andere provinciale beleidsnota's; vóór de uiteindelijke beleidsnota grond er is zal duidelijk zijn of de opgave 1600ha is. Ze beantwoordt de vragen over aparte bestemmingsreserve, provinciale regisseursrol stedelijk gebied en vaststelling van de waarde van de groundbank. In de jaarrekening is die waarde opgenomen. Er zijn zestien niet-taakgebonden provinciale gebouwen. Met gemeenten Sluis en Terneuzen zijn gesprekken gaande over evt. PIW-projecten.

Tweede termijn

De heer Van Hage (GL) vraagt de voor- en nadelen van een bestemmingsreserve te schetsen.

De heer Van Beveren (CDA) is voorstander van het afstoten van onnodige provinciale gebouwen en is voorstander van een terughoudende provinciale rol in het stedelijk gebied. Hij bepleit een evt. bestemmingsreserve te begrenzen, niet d.m.v. een maximum percentage maar flexibeler d.m.v. omvang grondvoorraad en grond als betaalmiddel. Een aparte status voor het Kavelruilbureau heeft de voorkeur; hij beargumenteert dit. De heer Minderhoud (PvZ) is voorstander van het Kavelruilbureau; bundeling van alle overheidsgronden biedt meer ruilmogelijkheden en maatwerk. Zet de instantie, ook in geldelijk opzicht, stevig neer! Het primaat voor stedelijk gebied moet bij gemeenten blijven.

Mevrouw Tuinder (SP) is voor een actieve provinciale regierol. De provincie is immers gebied overstijgend bezig. Ze bepleit stevige sturing via gebiedsvisies.

De heer De Visser (SGP) is voor een integraal Kavelruilbureau. De groundbank moet gespiegeld zijn op projecten. Is een totaliteit van 3,75% grondvoorraad in Zeeland wel haalbaar of geldt dit percentage per gebied? V.w.b. de opgave in het stedelijk gebied bepleit hij integraal oppakken met lopende programma's. De heer Schonis (D66) stelt dat een actievere provinciale rol onder de nieuwe Omgevingswet wel mogelijk is. Hij zal dit kritisch volgen. V.w.b. commercieel vastgoed/verstedelijking grote projecten ligt er een opgave voor PS voor meer sturing en visie.

De heer Van Haperen (PvdA) mist in de kadernota een paragraaf over bevoegdheidsverdeling. Hij vraagt de gedeputeerde die kaderstelling op te nemen in de beleidsnota. Op stedelijk gebied ligt er een grote uitdaging; heeft het Kavelruilbureau daar dan een rol? Gebruik de knowhow van de provincie en vermeldt dat in de beleidsnota.

Mevrouw Rijksen (CU) roept op de eerdere natuurambities gestand te doen en de opgave Natuurnetwerk volledig te realiseren. Ze roept op tot een proactieve houding; zeker bij gebiedsoverstijgende projecten. Ze verwijst daarbij naar een brief van het IPO over de rol van gemeenten en provincies. Waardeer vrijwilligers en borg dat er voldoende grond en middelen beschikbaar zijn.

Mevrouw Schönknecht (GS) legt de methodiek van de grondvoorraad en grondwaarde uit. Zij schetst de geldende overwegingen. Bij het aanleggen van bestemmingsreserves groundbank houd je de algemene reserve zuiverder. Ambtenaren zijn – buiten het gegeven mandaat - niet bevoegd voor het verrichten van geldtransacties t.b.v. groundbank. De provincie is wel actief in stedelijk gebied maar niet leidend. Het initiatief ligt daar bij gemeenten. De provincie biedt wel menskracht en knowhow aan. Voor POP3-gelden geldt dat altijd sprake is van cofinanciering. Ze schetst de som van baten en lasten van het Kavelruilbureau en geeft aan dat commerciële projecten niet via de groundbank worden gefinancierd maar aan PS worden voorgelegd via een apart statenvoorstel. Ze zegt toe de provinciale rol in het stedelijk gebied beter te zullen verwoorden in de beleidsnota. Ze spreekt haar waardering uit voor de rol van gebiedscoördinatoren en onderstreept dat tweemaal per jaar bijeenkomsten worden georganiseerd.

Conclusie: de commissie vindt het voorstel voldoende onderbouwd voor behandeling door PS. Het statenvoorstel is geen hamerstuk.

6. E-mail Zeeuwse Milieufederatie en Natuurmonumenten van 17 november 2015 met Kustanalyse 2015

De voorzitter vraagt mevrouw Schönknecht (GS) eerst een toelichting te geven op het voorbereidingsproces opstellen provinciale kustvisie.

Mevrouw Schönknecht (GS) licht de procedure toe. De provinciale kustvisie is eind 2016 gereed en is bestemd voor het Omgevingsplan 2018-2024.

De leden Ruissen (VVD), Van Burg (SGP) en Schonis (D66) vragen de gedeputeerde om, alle stakeholders gelijktijdig te betrekken bij de verkenning c.q. voorbereiding van de kustvisie. De nu geagendeerde e-mail is één reactie.

De voorzitter concludeert dat de commissie op een later moment graag het totaal van de ingebrachte visies bespreekt.

De heer Schonis (D66) wil weten hoe in de tussentijd met de Rijkvisie op kustbebouwing wordt omgegaan; de nieuwe regels zouden gaan gelden per 1 juli 2016.

Mevrouw Schönknecht (GS) zegt dat een beleidsarme reparatie van de wet Barro¹ is opgenomen in het statenvoorstel Herziening Omgevingsplan 2012-2018. Vanaf 2018 geldt het nieuwe Omgevingsplan.

De heer Roozen (ZL) wil weten hoe zich dat verhoudt tot eerdere opmerkingen van de gedeputeerde dat, tot aan het verschijnen van de provinciale kustvisie, er geen onomkeerbare projecten in gang worden gezet. Hij vraagt de gedeputeerde om een terughoudend beleid.

De heer Ruissen (VVD) informeert naar het voorbereidings- en besluitvormingsproces m.b.t. kustvisie.

De heer Geluk (CDA) vraagt aandacht voor de huidige langlopende en voor toekomstig geplande projecten; in de huidige discussie dient ratio te prevaleren boven emotie. Hij wijst op de aangenomen PS-motie van 3 juli 2015 over kustbebouwing. De door GS toegezegde inventarisatie van pijplijnprojecten is essentieel voor bespreking van een kustvisie.

De heer Van Burg (SGP) stelt voor het voorbereidingsproces van de kustvisie te schetsen en te publiceren op de provinciale website. Daarmee is voor een ieder duidelijk hoe het proces wordt vormgegeven.

De heer Van Haperen (PvdA) vraagt de 'Barro-reparatie' in het Omgevingsplan ook van toepassing te verklaren op de hotspots.

Mevrouw Schönknecht (GS) benadrukt dat de wet Barro het ruimtelijk aspect betreft. Beleidsarme reparatie van deze regelgeving voor Zeeland is vervat in het statenvoorstel Herziening Omgevingsplan dat PS in maart/april ontvangen. Het voorgenomen beleid is nu al van kracht en dus geborgd tot aan het uiteindelijke PS-besluit. De hotspots staan al in het huidige Omgevingsplan; die afspraken blijven gelden.

De heer Roozen (ZL) is toch beducht voor de gevolgen van doorgaande ruimtelijke ontwikkelingen.

Mevrouw Schönknecht (GS) schetst de ruimtelijke kaders en licht de provinciale taakstelling toe. Ze zal de lijst van pijplijnprojecten toe voegen aan de voorbereidingsdocumenten Kustvisie. Projectleider de heer Elshof gaat langs bij alle fracties voor input. Zodra alle input is gegeven komt het stuk naar de commissie. De PS-motie van 3 juli wordt bij de voorbereiding betrokken. Op de provinciale website zal het proces voor de kustvisie worden gecommuniceerd.

De voorzitter concludeert dat de provinciale Kustvisie integraal wordt voorbereid; de input van de ZMf en Natuurmonumenten zal daarbij worden betrokken.

7. **Brief GS van 8 december 2015 over voortgang actualisatie GREX Waterdunen**

Mevrouw De Weert (SP) wil weten wanneer vastgestelde grondexploitatie (GREX) beschikbaar is? Andere commissieleden onderschrijven de vraag. Wat is de stand van zaken, is het project in control, hoe groot is het tekort? Welke lering trekken GS uit dit dossier?

Mevrouw Heerkens (VVD) geeft aan dat het aanleveren van informatie wordt uitgesteld en vraagt of het project nu 'in control' is. Daarnaast staat het bedrag van 3 miljoen niet in de brief genoemd en vraagt met welke orde van grote rekening gehouden moet worden.

De heer Minderhoud (PvZ) informeert naar de economische impuls voor de streek.

De heer De Reu (GS) koppelt terug dat GS nog volop in discussie zijn met de accountant over de nieuwe GREX. Een interne vertragende factor is de ingebruikname van een nieuw boekhoudsysteem. GS verwachten de GREX uiterlijk 26 januari vast te stellen; PS ontvangen de stukken direct daarna. Hij schetst de nieuwe opzet kaderstelling grote projecten en meldt een wijziging in de projectleiding Waterdunen per maart 2016. Hij nodigt PS uit voor een informatiebijeenkomst over Waterdunen op 4 maart 2016. De uitnodiging volgt zo snel mogelijk. Van de conclusies van de commissieleden neemt hij kennis maar hij benadrukt dat de feitelijke informatie volgt. GS streven nog steeds een impuls voor de regio na. De voorzitter concludeert dat de brief voldoende is behandeld.

8. **Conceptverslag commissie Ruimte, Ecologie en Water van 13 november 2015.**

Conclusie: het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

9. **Bijgewerkte toezeggingenlijst**

Hierbij worden betrokken:

- **brief GS van 10 november 2015 met beantwoording toezegging 7 inzake verwerken tuinbouwafval in Terneuzen;**

De heer Van Hage (GL) heeft een vraag over de gebruikte term tuinbouwafval. Hij zal zijn vraag schriftelijk via de mail nader definiëren.

- **brief GS van 24 november 2015 met beantwoording PS-toezegging 14 inzake munitiestort Oosterschelde.**

Conclusie: commissietoezegging nr. 7 en PS-toezegging nr. 14 zijn afgehandeld en worden afgevoerd. De overige nummers blijven staan.

10. **Presentatie Ministerie EZ/TenneT over 380kV hoogspanningsverbinding.**

Hierbij worden betrokken:

-brief GS van 12 januari 2016 aan Minister EZ over nieuwe 380kV hoogspanningsverbinding;

- brief ZMf van 12 januari 2016 aan statenleden over nieuwe 380kV hoogspanningsverbinding

De voorzitter verwelkomt de dames Van Weyenberg en Post namens het ministerie van Economische Zaken en de heren Van Jole, Van Bussel en Van Kempen namens TenneT.

Zij nodigt mevrouw Van Weyenberg (EZ) uit de presentatie² 380kV hoogspanningsverbinding te houden. Het ministerie is bevoegd gezag voor de rijkscoördinatie-regeling 380kV verbinding.

De presentatie is digitaal beschikbaar in het stateninformatiesysteem, iBabs.

De commissie maakt uitvoerig gebruik van de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

De kritische vragen en opmerkingen betreffen het onderzoek naar nut en noodzaak van de verbinding, eensluidende voorkeur voor een ondergrondse verbinding, ruimtelijke impact van de nieuwe hoogspanningsmasten, aantasting van het landschap, stralingsrisico en relatie met plannen voor een windpark op zee.

Mevrouw Van Weyenberg (EZ) en de heer Van Jole (TenneT) beantwoorden de vragen. Daarbij duiden ze de (voorbereidings-)procedure, onderzoeksresultaten, technische mogelijkheden, wettelijke taken en bevoegdheden. Ook moet rekening gehouden worden met internationale afspraken.

De voorzitter bedankt mevrouw Van Weyenberg, de heer Van Jole en de overige delegatieleden voor hun komst en bijdrage. Ze merkt op dat de besluitvormingsprocedure voor de nieuwe 380kV verbinding verder wordt voorbereid. Het onderwerp zal op een later moment opnieuw aan de orde komen in de commissie en in Provinciale Staten. Ze zegt toe de brief van de ZMf onder de aandacht te laten brengen van het ministerie van Economische Zaken. Noot commissiegriffier: *de brief is via de beleidsambtenaar doorgeleid naar het ministerie.*

11. **Volgende vergadering:** vrijdag 12 februari 2016, aanvang 9.00 uur

12. **Sluiting om 12.45 uur.**

---

² iBabs: presentatie Ministerie EZ 380kV hoogspanningsverbinding